

Lauluja sinimustille

05/02/2021

Tipin blogi

Älä polta mummon kenkälaatikkoa

... vaan kerää vanhat työväenlaulut talteen!

Tipi Tuovinen

Musiikin sekakäyttäjä

Äärihөрhөmmө ovat järjestäytymässä puolueeksi ja osuvasti valinneet nimekseen Sinimustat.

Sinimustat oli Isänmaallisen Kansanliikkeen (IKL) nuorisojärjestö. Persuista pois potkitut uuden puolueen organisaattorit oppivat persuaikanaan kuitenkin jotain: **Laura Huhtasaari** opetti tietokonekursseilla copypaste näppäimien sujuvan käytön, harjoitusesimerkkinä oli hänen oma gradunsa. Kopioimisen kohteeksi ottivat sinimustat sitten **Saksan natsien puolueohjelman**:

Kisällihistorian kirjoittaminen on loppusuoralla. Hieman taas korona hidastaa, arkistot ovat kiinni. Julkaisen tässä joitain 1930 -luvun kisällilauluja. Ne ovat valitettavasti taas liian (herkullisen) ajankohtaisia, jotta viitsisin niitä pantata kirjan julkaisuun saakka. Nuotit ja soinnutukset on tehnyt **Ossi Peura** (kiitos!).

Vuonna 1929 perustettu Helsingin sos.dem. Nuorisoyhdistyksen Laulavat Kisällit oli ensimmäinen "kisälli" nimeä käyttänyt ryhmä. Tässä vuoden 1936 kokoonpano. Heidän Kansan Arkistossa säilynyt laulukirjansa sisältää monia alla olevia lauluja sinimustista. kuva: Kansan Arkisto.

Sinimusta-nuorille opetettiin ”Roomalainen tervehdys”, pakollisina marssilauluina oli opeteltava esimerkiksi *Horst Wessel* (suomennos *Luo lippujen*). **Ajan Suunnan** (IKL:n pää-äänenkannattaja) kirjoituksen mukaan: ”Suur-Suomi, jonka raja on kaukana ja kansa väkevä – siinä Sinimustien uljas päämäärä.” Jaakko Virkkunen oli järjestön johtaja. Ensimmäisen ehdollisen tuomionsa hän sai ehdotettuaan vuonna 1930 lapuanliikkeen Aktivistin -lehdessä K.J. Ståhlbergin murhaamista. Mäntsälän kapinasta hän sai jo ehdottoman tuomion ja joutui eroamaan Sinimustien johtajan paikalta. Pastori Eljas Simojoki valittiin Virkkusen seuraajaksi. Vapauduttuaan Virkkunen toimi Simojoen aisaparina järjestön johdossa. Laulussa kerrottu linnatuomio tuli Virkkusen osallisuudesta Virossa suunniteltuun, epäonnistuneeseen fasistiseen vallankaappaukseen 8.12.1935. STN:n (Sos.dem. Työläisnuorisoliitto) kisällilaulukokeelma oli tärkein julkaisija Sinimustien vastaisissa lauluissa, STN n:o 12:

Sinimustaks` olen syntynyt..... (4/4) Sävel: ”Mustalaiseks` olen syntynyt”

2) Sinimustaks` olen syntynyt, vaikk` puku harmaa ylläni on nyt.

Vapaus kun multa riistettiin, tänne kylmään selliin pistettiin.

3) Viron vapsit pyysi apua, kun he valmistivat kansannousua.

Sirkin kanssa` me pantiin töpinäks`, mutt` sittenkin se meni plörinäks`.

4) Ma olin peräänkuulutettuna, poliisien takaa ajama.

Joka paikass` missä kuljin vain, varuillani aina olla sain.

5) Kerran aamusella heräsin, peiton pääni yli vetäisin,
sillä huoneeseen oli tullut poliisi, joka minut sitten korjasi.

6) Ken nyt muilutukset järjestää? Kuka pommimiehet lähettää?
Koko homma menee pilalle, jos ei he miestä saa mun tilalle.

7) Miks' linnass' istut? – Multa kysytään. Sitä en mä tiedä itsekään.
Simojoki siihen vastatkoon! IKL:t selvän antakoot!

Mamman lellipoika on äärioikeiston Sinimustat -nuorisjärjestölle Vihtori Huhdan salanimellä "H. K-mäki." omistama laulu. Melodia on J. Alfred Tannerin saman nimisestä kupletista joka levytettiin ensimmäistä kertaa vuonna 1926. Tanner otti melodian Bellmanin epistolasta no. 64 *Fjäriln vingad syns på Haga*. Laulu on Tannerin tuotannon rakastetuimpia ja sitä esitetään ja levytetään edelleen. Ikonisimmat tulkinnat lienevät Sakari Halosen levytys vuodelta 1959 ja Kaarlo Juurelan George de Godzinskyn kanssa vuonna 1963 televisiossa esittämä, Tannerin alkuperäistä esitystä seuraava versio.

2) Pappa osaa ruottin kieltä ja usein öisin se kerhoilee,
ja mamma myöskin on sitä mieltä, ettei ”pienikään” pahaa tee.
Meillä aina on ideaali mustapaitainen Mussoliin,
sitä aatetta aina vaali! – mammani mun sanoi niin.

3) Nyt elämä on mullin mallin ja kansanrintama vallallaan.
En usko, että mä sitä sallin – ei mamma sallisi ainakaan.
Pois demokraatit ja maalaisliitto ja edistyskin on liikaa siin,
ei kelpaa sellainen ristisiitto, myös itsekin minä sanon niin.

4) Jos punalippujen tulee valta, niin silloin tartun mä otteisiin,
tääll` ei saa kaikua ”sorrn alta”, mammakin kun sanoi niin.
”Tuntemattoman” lailla öisin ilmoitteet minä repisin,
ja punarievut mä maanhan löisin, niinhän tehnyt on pappakin.

5) Ma suomalaisuutta harrastelen ja kerään nimiä adressiin.
Mutt` huvikseni vain opiskelen, mamma ainakin sanoi niin.
On levarissa käydä jännää kun näkee Adolffi Hitlerin,
ja natsilaiset kun nostaa kännää, niin innostuupi jo pappakin.

6) Ma pikkupoikana aina itkin, kun oli muodissa muilutus,
kun autot kulkivat öitä pitkin, kuului sängystä ruikutus.
Oot lapsi vielä, – sanoi mamma, mut isompana sä pääsetkin,
voi sua kohdata siellä vamma, ja niin se tuumasi pappakin.

Pappi pulassa julkaistiin STN kokoelmassa n:o 33 vasta sotien jälkeen. Laulu on kuitenkin tehty jo 1930 -luvulla. Tekijäksi on merkitty H. Kämpälämäki (Vihtori Huhta). Sävellys on virolaisen Johannes Kappelin (1855-1907). Laulu siirtyi Hyrskynmyrskyiltä Helsingin sos.dem. Nuorisoyhdistyksen Laulavien Kisällien

laulukirjaan vuosilta 1936-1938, kirjauspäivä on 2.4.1936. Kisälliryhmät esittivät laulua pitkälti 1950-luvun loppuun saakka. Laulussa ilkeillään Kiuruveden kappalaisen, Sinimustat järjestön johtajan pastori Eljas Simojoen suunnitelmista perustaa Petsamon Heinäsaarille keskitysleiri. Laulun sana ”pinhuusi” tarkoittaa paikkaa, josta ei helposti pääse pois, ”olla pinteessä”.

2) Kiuruves`, Kiuruves` pappines ja pamppuines.

Siellä huastoi herran sannoo, immeisille taevaan mannoo.

Pastor` Eljas syötteli, veisasi, hurskaili.

3) Simojok`, Simojok`, voe mua Eljas voe jo tok`.

Linnas istuu Virkkunennii. Voe kun saivat kiinni sennii.

Milloin lienöö minunnii kortteerii, pinhuusii?

4) Heinäsuar`, Heinäsuar`, sammui sekkii taevaankuar.

Eijoo ennee Virkkus Juakkoo, joka syöttäis linnankuakkoo.

Aatot suatta huutelo: Petsamoo, Petsamoo!

Kokoelmassa STN n.o 3 julkaistiin myös *Pelkuri Eerolaisen valitus*. 5.7. 1930 Säätytalolla pidettyyn perustuslakivaliokunnan kokoukseen ilmaantui miesjoukko muiluttamaan kansanedustajia Eino Pekkala

ja Jalmari Rötökö. Porukan johtajana toimi EK:n etsivä Kosti-Paavo Eerolainen. Hän oli huolehtinut, että järjestyspoliisi ei ollut paikalla tai muutenkaan puuttunut tapahtumiin. Väinö Voionmaa (SDP) ja Ernst von Born (RKP) yrittivät estää ”pidätystä”, Eerolainen näytti EK:n henkilökorttinsa ja sai vietyä Pekkalan ja Rötökön. Eerolainen etsintäkuulutettiin tästä laittomasta sieppauksesta, mutta hänen onnistui paeta pohjanmaalle. Siellä hän pakomatallaan elätti itseään muun muassa kaupustelemalla ovelta ovelle UkkoPekka Svinhufvudin muotokuvia. Laulun teksti kuvailee Eerolaisen kuviteltuja tunteja tänä maanalaisuuden aikana. Aiempi heimosoturi toimi myöhemmin muun muassa Koverin keskitysleirin päällikkönä. Laulutekstin kirjoittajaa ei tiedetä, aiheensa ja tyylinsä perusteella tämä voisi hyvinkin olla nimeämättömiä Vihtori Huhdan Hyrskynmyrskyt kisälliryhmälle kirjoittamia.

2) Olen suuri mä muiluttaja, ihmisryöstäjä ynnä muu,
ja sittenkin olen ruikuttaja ja itkunväänneessä ain` on suu.

3) Ma olen Kosolan veliveikko. Saksan Hitler mun setä lie,
mut` ylen sittenkin lienen heikko, kosk` yhä suuntani korpeen vie.

4) En ma pelkää jos käsky ryöstää, mut` tuomioita mä pelkään niin.
On väärin laiseni tyrmään syöstä, ma ennen menen vaikk` manalaan.

5) On väärin vainota minunlaista, ma pahaa tehnythän olen vain.
Miks` ei laillista kansalaista voi viedä selleihin vankilain.

6) Ma tahdon vapaa ja konna olla, mun halu kovin on muiluttaa.

En lähde linnahan sovinnolla, se liiaks` oisihan rohkeaa.

7) Mä fascismille vain tahdon kantaa korren yhteiseen tunkioon.

Mä tahdon ryöstää ja päihin antaa ja jälleen paeta pimentoon.

8) Kovin pelkään ja värisenkin kuin aito Lapuan tihumies.

Koht` pyykkiköydestä laitan lenkin ja kuolen pois kuni sankarmies.

9) Silloin torvet ne toitottavat haudalla minun kunniaa.

Ja lapualaiset voivottavat ja sankarpatsaan mun muisto saa.

Muiluttajain korkea veisu (STN kokoelma n:o 5) rallateltiin suosituksen fokin *Bublitskin* melodialla. Tekstissä mainittu "crauceri" tarkoittaa Minna Craucheria. Helsingin Sanomien mukaan (HS 4.4.2020) hän oli prostituoitu, varas, kiristäjä ja huijari. Toimittuaan alkujaan lapuanliikkeessä hänet erotettiin liikkeestä kuukausi ennen Mäntsälän kapinaa. Sisuuntuneena hän vuoti lapuanliikkeen asioita viranomaisille ja lehdistölle. Säikähtäneet äärioikeistolaiset päättivät tapattaa Craucherin pelätessään pieleen menneen kapinan oikeudenkäyntejä ja Craucheria syyttäjän todistajana. Tehtävä annettiin Olavi Runolinnalle joka ampui hänet 8.3.1932. Kapinan johtaja, kenraalimajuri Wallenius runoili kapinan jälkeen vankilassa istuessaan: "Matoja Malmin kirkkomaalla kovin nauratti, kun Minnahuaran raatoa sinne toi rankkuri." Laulussa mainittu Hurja-Hilja on IKL:n kansanedustaja Hilja Riipinen. Hän oli myös Lotta Svärd järjestön alkuaikojen ideologi, kunnes hänet liian äärioikeistolaisena syrjäytettiin jopa Lotta Svärd järjestöstä.

2) Oo monta henttua ja pullo tenttua, sä hanki meille evääks Vihtori.

Tuo joukkoon Crauseri ja vyölle mauseri, niin jokainen on meistä sankari.

Oo anna hommia, myös hajupommia,
ett` tuoksun isäinmaata tuntis taas.
Vois rajat paisua, kun saisi haisua,
niin Uralvuoretkin on Suomenmaan.

3) Oo anna tenttisi, on oma Penttisi nyt esikuva meille verraton.

Jos vaadit paloja, työväentaloja me käymme myöskin tuhopolttoon.
Oo käsky joukkohon jos joku loukkohon
vois sattumalta joskus käydä kiin.
Käy neuvo keinosta ja Liekkiheimosta
sä pyydä oikeuden ohjaksiin.

4) Oo suuri Vihtori, oo herra kenraali, ja kuule nöyrä meidän veisumme.

Oo pyhä Lapua, suo meille apua, ja anna meidän jälleen muiluttaa.

STN:n kokoelma 14 jatkaa samalla aiheella. Taustalla on selvästi tyytyväisyys Helsingin raastuvanoikeuden joulukuussa 1936 langettamaan Virkkusen linnatuomioon. Yleisön kummasteltavaksi tuodaan elämäntyönsä menettänyt sinimusta. Laulun esitysohjeen mukaan laulu aloitetaan esilausujan tekstillä:

*"Esitämme tässä fascistisen nuorison valioyksilön,
jonka nykyistä orpoutta sääliä olemme sallineet nähdä vaihteeksi ihmisiäkin."*

Yksilö 2) Jos voisin mitä tahtoisin, ois Suomi Saksanmaa.
Ah, silloin kielin vahtoisin ma saisin "hailittaa" (käsi etuviistoon)
Kaikki Tätä fascistisen nuorison mallilapsi selvin on.
On fascistien salaisuus: "Heill` Saksanalaisuus". Tää tieto kansalle ei uus.

Yksilö 3) Ma olen koululainen. (kaikki) Hän jäsen lyseon.
Yksilö Sielt` sinimusta-aatteen sain. (kaikki) Ja – sinisilmion.
Yksilö Mun työni oli kepiä. (kaikki) Juu, ilmoitukset repiä
sait aina silloin kansa, kun kävi vaalikamppailuun tai muuhun
suureen juhlailluun!

Yksilö 4) Nyt olen aivan viraton. (kaikki) Ja sinimustat muut.
On facsismi nyt suojaton (tuijottaa alas), (kaikki) Voi polot tuttuusut!
Kaikki Nyt täytyy teidän lukea ja ihmisiksi pukea,
eikä päästää kiroa, ja "auttaa" Viroa. Kas, täss` ei mitään vinoa!

Ohjeita:

Yksinlaulaja pienin joukosta, puettuna polvihousuihin, kaulassa sininen solmio.
Laulun esittelijä voi sanoa: "Esitämme tässä fascistisen nuorison valioyksilön,
jonka nykyistä orpoutta säälien olemme sallineet nähdä vaihteeksi ihmisiäkin."

STN kokoelma 16 on edelleen sinimustista saadun poliittisen voiton tunnelmissa kieriskelyä. *Tuutulaulu* toivottaa sinimustat Heinäsaarille. Sinimustien osallisuus Viron fasistiseen vallankaappausyritykseen johti järjestön lakkauttamiseen 23.1.1936. Oikeusjutun yhteydessä pastori Eljas Simojoen kotona suoritetussa kotietsinnässä löytyi kirje Jaakko Virkkuselle. Kirjeessä fantasioitiin keskitysleirin perustamisesta Petsamon Heinäsaarille. Sinne toimitettaisiin poliittiset vastustajat, ”matelijat”, rodultaan epäpuhtaat ja ruotsinkieliset. Vertaa sinimustien uuden yrityksen ohjelmaan: maahanmuuttajat karkoitussleireille. Suhtautuminen kielikysymykseen oli tuolloin samanlaista kuin tämän päivän persuilla, vuonna 1935 sinimustat esimerkiksi osallistuivat ruotsalaisuuden päivänä katutaisteluihin ”hurreja” vastaan. Evankelis-luterilainen kirkkommekin otti Heinäsaareen suunniteltuun keskitysleiriin ankarasti kantaa. Kiuruveden kappalaiselle ja uskonnonopettajalle Simojolle tuomiokapituli antoi huomautuksen ”sopimattomasta menettelystä papinvirassa”. Tuomiokapitulin mielestä ei ollut kivaa, että virassa toimiva pappi suunnittelee keskitysleirejä...

Tuutulaulu (4/4)

Sävel: Georg Malmsten ”Nukku-Matti”

2) IKL:t ennen lauleli kytösauhujaan. Mäntsälään kun pojat asteli ilman aikojaan.

Hihkujaisia pidettiin, höyrypäisinä huudettiin, että turvat kiinni marxilaisilta, kommunisteilta.

3) Ruotsalaiset vuorineuvokset viime vaaleissa sosialidemokraatteja yrittivät puijata.

Mutta kansanvallalla onhan järki tallella. Lähtö tuli meidän vanhalle Ukko-Pekalle.

4) AKS:n päästä kuumenneet koulupoikaset adresseineen maita kiertelee ja nimiä keräilee.

"Suomi suomalaiseksi" kuuluu tämä adressi. Mutta miks` ei tyhmä kansa tää kirjoita nimiään.

5) Suomen kansa kauan katseli touhuja fascistin; viimein sille laulun lauleli: Stop! Jo piisaakin.

Tarpeeks` olet huhkinut, taidat olla väsynyt. Siis voit käydä nyt jo nukkumaan, hyvää yötä vaan.

Tipi Tuovinen 5.2.2021
